

REALITZACIÓ DE LA RECOLLIDA D'OLI VEGETAL DOMÈSTIC. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Recollida d'oli vegetal domèstic a la comarca de la Conca de Barberà (Catalunya)

Descripció

La Conca de Barberà és una comarca situada al nord del Camp de Tarragona conformada per vint-i-dos municipis que comprèn una població de 20.480 habitants i una densitat demogràfica d'aproximadament 31,5 hab/km² (Idescat, 2023).

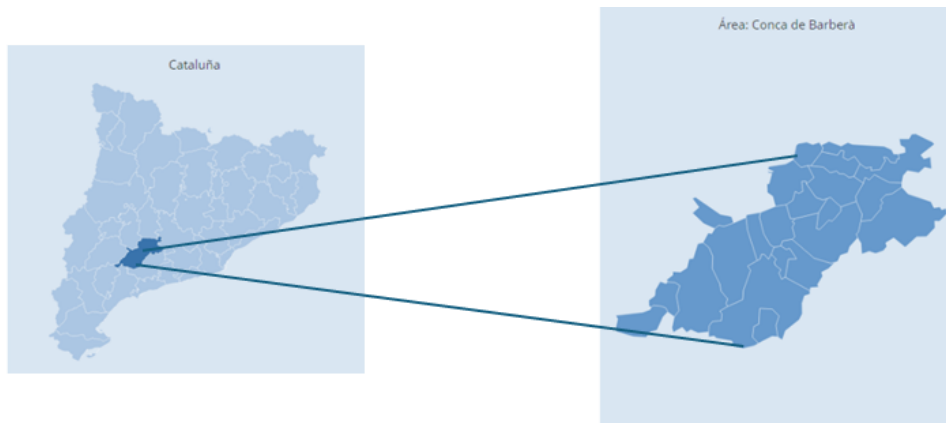

Figura 1. Situació geogràfica de la Conca de Barberà a Catalunya. Font: Idescat, 2024.

El Consell Comarcal de la Conca de Barberà és l'ens supramunicipal encarregat de la gestió de residus de la comarca i ofereix als diferents municipis models de recollida selectiva adaptant-la al nucli urbà en funció de les seves característiques. Al setembre de 2020, aquest ens, juntament amb els Ajuntaments de tota la comarca, van posar en marxa un canvi en el model de recollida de residus adaptat a cada tipologia de municipi, amb l'objectiu d'incrementar els nivells de recollida selectiva. El model, que inclou els 22 municipis de la comarca, es basa en dos sistemes diferenciats:

- La recollida amb contenidors tancats d'orgànica i resta en els municipis que presenten nuclis urbans petits.
- La recollida porta a porta en els municipis que presenten nuclis urbans més grans.

Figura 3. Inserció d'oli vegetal a una ampolla gràcies a un embut.

Aquesta iniciativa té per finalitat fomentar la recollida segregada d'oli usat a les cuines de les llars. Els objectius són:

- Conscienciar a la població sobre la importància de reciclar l'oli vegetal usat i no abocar-lo a l'aigüera amb les conseqüències ambientals que comporta.
- Valoritzar i transformar l'oli vegetal usat en un recurs com és biodièsel.
- Gestionar correctament l'oli vegetal de manera que no sigui abandonat a la via pública.
- Doblar el nombre de litres recollits al llarg dels últims anys, contribuint a l'increment de l'índex de recollida selectiva.

Abans del 2020, només hi havia tres contenidors a tres municipis de la comarca (Montblanc, Espluga de Francolí i Santa Coloma de Queralt), però amb l'objectiu d'arribar a tota la ciutadania i que tots els municipis poguessin reciclar l'oli de cuina usat correctament, a partir del 2020 es van instal·lar un total de 26 contenidors a 16 municipis. Seguidament, al 2023, es va ampliar a 3 municipis més, arribant a un total d'un contenidor per municipi.

Des del Consell Comarcal es va decidir generalitzar aquest sistema a tota la comarca atès el bon funcionament d'aquest als tres municipis on estava implementat inicialment, descartant-se altres sistemes com la recollida porta a porta (a causa dels elevats costos econòmics).

Aquest sistema de recollida mitjançant contenidors comporta diversos avantatges respecte a altres:

- Baixes despeses de gestió i manteniment dels contenidors.
- Ús del mateix contenidor com a via de divulgació del servei.
- Accés fàcil i sense restriccions horàries per a l'usuari.
- La facilitat d'arribar al ciutadà si el contenidor s'emplaça a llocs estratègics d'alta concurrència.

Figura 5. Contenidor a la via pública a la Conca de Barberà. Font: Consell Comarcal de la Conca de Barberà, 2021.

La instal·lació dels contenidors metàl·lics, de 360 litres de capacitat, s'ha realitzat en funció de la quantitat de població de cadascun dels municipis, tal i com es mostra a la següent taula:

MUNICIPI	NOMBRE DE CONTENIDORS	POBLACIÓ (habitants)	MUNICIPI	NOMBRE DE CONTENIDORS	POBLACIÓ (habitants)
Montblanc	2	7.464	Solivella	1	632
Espluga de Francolí	4	3.758	Conesa	1	120
Santa Coloma de Queralt	2	2.811	Vallfogona de Riucorb	1	93
Les Piles	1	230	Vilanova de Prades	1	114
Vimbodí i Poblet	1	905	Belltall	1	179
Barberà de la Conca	1	484	Forès	3	47
Blancafort	3	390	Llorac	1	97
Pira	2	510	Rocafort	1	243
Sarral	1	1.605	Vilaverd	1	477

Taula 1. Implementació de 26 contenidors al 2020 a diferents municipis de la conca de Barberà. Font: Consell Comarcal de la Conca de Barberà, 2024.

Complementant el servei de recollida mitjançant contenidors específics, l'aportació d'oli de cuina també es pot realitzar mitjançant les deixalleries¹ dels municipis de Barberà de la Conca, l'Espluga de Francolí, Montblanc, Santa Coloma de Queralt, Sarral, Vilaverd, Vimbodí i Poblet. Així mateix, compten amb una deixalleria mòbil que circula pels diferents municipis segons un calendari i horari preestablert, informació de la qual es recull a través de la pàgina web "Si t'agrada viure aquí, recicla", on es pot trobar el calendari així com les diferents ubicacions.

¹ A cadascuna de les 7 deixalleries es disposa d'un contenidor 1.000 litres (IBC-GRG) per a l'emmagatzematge de l'oli usat.

Figura 4. Calendari de pas de la deixalleria mòbil pels diferents municipis i els residus que s'hi recullen. Font: Si t'agrada viure aquí, recicla, 2023.

L'empresa Transports i olis Serendipity, S.L és l'encarregada de la gestió i el posterior aprofitament i valorització del residu, amb l'objectiu de transformar aquest flux en biodièsel. La mateixa empresa s'encarrega del buidatge i manteniment dels contenidors, amb periodicitat mensual.

Pel que fa a la campanya de difusió, des del Consell Comarcal i els Ajuntaments es van editar fulletons personalitzats per municipi amb informació sobre el funcionament del sistema de recollida i amb els punts de recollida de la comarca, així com material audiovisual per incorporar-ho a les xarxes socials. A més, es van distribuir embuts entre els habitants de la comarca per facilitar la segregació en origen del residu a les llars.

Figura 6. Fotografia d'una campanya de sensibilització de reciclatge i distribució d'embuts. Font: Tarragona Digital, 2023.

Així mateix, des del 2020 s'han fet un seguit d'activitats, xerrades i tallers sobre la recollida de l'oli vegetal per tal d'arribar a la població:

2020	2021	2022	2023
<ul style="list-style-type: none"> • Tallers a les escoles • Xerrades a la població • Punts informatius en dies de mercat setmanal • Repartiment de material (embuts) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tallers a les escoles • Xerrades a la població (Casals de gent gran) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tallers a les escoles • Xerrades a la població (setmanes de joventut i associacions de dones) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tallers a les escoles • Campanyes d'educació Canal Horeca (visites i repartiment de bidons per a la recollida)

Taula 2. Cronologia de diferents campanyes de recollida d'oli a la Conca de Barberà. Font: Consell Comarcal de la Conca de Barberà, 2024

Eventualment, des de deixalleria mòbil com des dels punts informatiu habilitats es realitzen campanyes de sensibilització del reciclatge d'oli domèstic, se segueixen distribuint embuts i es reparteixen fulletons informatius amb la ubicació dels diferents punts de recollida del residu, i mensualment es difon informació del funcionament de la recollida d'oli i de la importància de la mateixa a través de les xarxes socials.

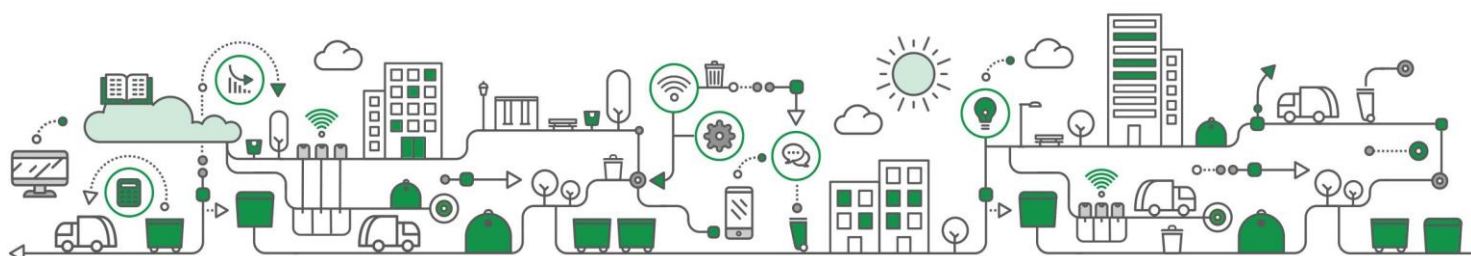

Figura 7. Tallers i Xerrades a les escoles a través de deixalleries mòbils. Font: Si t'agrada viure aquí, recicla, 2023.

Properament, per incentivar la participació dels comerços, es preveu lliurar bidons per separar l'oli, els quals seran recollits porta a porta per l'empresa que actualment s'encarrega del servei.

Resultats

Des de l'ampliació del servei de recollida mitjançant contenidors als diferents municipis de la comarca l'any 2020, la recollida d'oli ha augmentat significativament. L'any 2021 es van assolir valors de recollida d'11,75 tones d'oli vegetal, fent que la mitjana de recollida d'oli vegetal per habitant fos de 0,58 litres a l'any, un valor significatiu donat que la mitjana de litres per habitant de Catalunya en aquest mateix any era de 0,23 litres.

Tot i que al 2022 i al 2023 la quantitat de tones recollides ha disminuït, aquests valors segueixen essent superiors als d'anys anteriors, evidenciant una consolidació de l'hàbit de separació i una bona resposta i acollida per part de la població.

Figura 8. Evolució de les tones d'oli vegetal recollides a la Conca de Barberà. Font: Institut Cerdà a partir de amb dades de l'ARC, 2024.

Part de l'èxit d'aquesta iniciativa rau en la incorporació del flux de l'oli vegetal usat en la campanya del canvi de model de la recollida selectiva a nivell comarcal, posant de manifest la rellevància d'aquest residu vers la resta de fraccions selectives convencionals.

En referència als costos associats a la iniciativa, Transports i olis Serendipity, S.L. és l'empresa gestora l'encarregada d'assumir els costos totals associats als contenidors, tals com l'adquisició dels contenidors, col·locació dels mateixos a la via pública, manteniment i recollida gratuïta de l'oli. Les tasques per part de l'empresa encarregada s'estableixen mitjançant un conveni amb el Consell Comarcal, el qual no li suposa cap cost ni benefici respecte l'oli recollit mitjançant els contenidors a la via pública.

No obstant això, tant el Consell Comarcal com els Ajuntament són els encarregats de desenvolupar les campanyes de difusió, amb tallers, xerrades i activitats i del lliurament d'embuts, amb el cost associat corresponent. Concretament, el cost total de la campanya es divideix en la impressió de fulletons, amb un preu aproximat de 650€, la distribució d'embuts per habitatge, amb un total de 13.500 embuts, a 0,60€/embut (suposant un cost total de 8.100€) i la implementació de punts informatius i tallers, amb un cost d'aproximadament 2.500 euros mitjançant empreses externes.

Alguns inconvenients sorgits a causa de la implementació d'aquesta iniciativa són la presència de residus no desitjats com impropis o dins dels mateixos envasos, elevat risc d'incidència i vandalisme provocant vessaments, brutícia i furt. En aquest context, un adequat manteniment dels contenidors assegura un ús assidu per part de la ciutadania.

Més informació

Consell Comarcal de la Conca de Barberà

Persona de contacte: Roger Porta Mateu

Contacte: rporta@concadebarbera.cat

**Consell Comarcal
de la Conca de Barberà**

